

İskân kanununa ek kanun lâiyhası ve Muvakkat encümen mazbatası (1/957)

T. C.

Başvekâlet

K. Müdürlüğü

Sayı : 6/753

1 - III - 1938

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İskân edilen göçebelerin askerlik muafiyeti hakkında 2510 sayılı kanuna ek kanun olarak hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 16 - II - 1938 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

C. Bayar

Esbabı mucibe

Türk kan ve kültürlü Honamlı aşiretinden 53 hane göçebenin Seyhan vilâyetinin Saimbeyli kazasının Beypmarı çevresinde iskânlarına teşebbüs edildiği sırada yedinci tüm komutanlığı bu göçebelerin Türk tabiiyetinde oldukları halde şimdiye kadar nüfusa kaydedilmemiş ve askerî hizmetlerini yapmamış olduklarından bahsile haklarında asker kaçağı muamelesi yapılarak 53 yaşından aşağı olanların kıtalarda ve daha yukarı yaşda olanların geri hizmetlerde filî hizmetlerini yapmağa mecbur olduklarını ve yaşlarına göre askerlik kanununun 83, 84, 85 ve 86 ne maddelerine göre ceza görmeleri icabedeceğini tebliğ etmesi üzerine bu göçebeler ceza korkusundan öteye beriyeye dağılmışlar ve başlanılmış olan iskân işleri bu yüzden akım kalmıştır.

Takib ettiği harsî, askerî, siyasî, idarî, içtimaî, sıhî ve iktisadî gayeler arasında memleketimizde adedleri 300 bini geçen ve şimdiye kadar kurunu vusta hayatı yaşamakta bulunmuş olan göçebelerin iskân edilerek medenî haklardan istifade ve içtimaî vecibelerini ifa edebilecek bir viziyete getirilmelerine büyük bir yer ayırmış olan 2510 sayılı kanunun 37 ne maddesinde (muhacirler, mülteciler 12. ne maddeye göre bir numaralı mntakada iskân edilenler bir yerde yurdlandırılan göçebeler ve bir mntakadan öteki mntakaya Hükümetçe naklolunub iskân edilenler aşağıdaki muafiyetlerden istifade ederler) demek suretile maddenin birinci numarasında vergi muafiyetini, ikinci numarasında tapu muafiyetini ve üçüncü numarasında askerlik muafiyetini göstermiş ise de askerlik muafiyetini tasrih eden 38 ne maddesinde yalnız muhacir ve mültecilerle bir iskân mntakasından diğer bir iskân mntakasına Hükümetçe naklolunarak yerleştirilen vatandaşlardan bahsederek göçebeleri meskût bırakmış olmasından dolayı Millî Müdafaa vekâleti kanunî bir sarahat olmadıkça göçebelerin askerlik muafiyetine tâbi tutulamıyacaklarını ve iskânlarının teşebbüs edilen Honamlı göçebeleri hakkında 7 ne Tümen komutanlığının yaptığı muameleyi kabul ve tasdikten başka bir şey yapılamıyacağını bildirmiş ve göçebelerin de askerlik muafiyetlerinden istifade edebilmelerini temin maksadile tanzim ettiği kanun lâiyhasını vekâletimize göndermiştir.

2510 sayılı kanuna aid 1777 sayılı nizamnamenin 37 ne maddesinde : (Hükümetçe naklolunan yerlilerin ve iskân edilen göçebelerin kanunen kabul olunan muafiyetlerden istifade edebilmeleri yeni nakil ve iskân oldukları yerin nüfus kütüklerine yazılmış ve Hükümetçe yerleştirilen veya gösterilen yerde yurd tutmuş bulunmalarına bağlıdır.) denilmesi suretile göçebelerin 2510 sayılı kanunun 37 ne maddesinde 1,2 ve 3 numaralarda zikredilen vergi, tapu ve askerlik muafiyetlerinden istifade

edebileceklerine işaret edilmiş isede aynı nizamnamenin 40 nci ve 41 nci maddelerinde göçebelerin askerlik muafiyetlerinden istifade edebileceklerine dair bir sarahat bulunmamaktadır. 2510 sayılı kanunla nizamnamesinin 37 nci maddelerine istinaden vekâletimiz ve Dahiliye vekâletince iskân edilen göçebelerin de askerlik muafiyetlerinden istifade edebilecekleri kabul edilmekte isede kanun ve nizamnamenin, göçebelerin askerlik muafiyetlerinden istifade edib edemeyecekleri hakkında her türlü tereddüdü izale edecek katî hükümler taşınması karşısında Millî Müdafaa vekâletinin yukarıda arz edilen mütaleası da muhik görülmektedir.

Memleketimizin şimdiye kadar kendilerinden hiç bir istifade etmediği göçmenlerin mukim ve yurda faideli bir hale getirilmeleri maksadile başlanılmış olan iskân faaliyetinin devam edebilmesi, bunların diğer muafiyetler meyanında askerlik muafiyetlerinden de istifadelerinin teminile kabil olabileceği ve askerlik muafiyeti kabul edilmediği takdirde iskânları için yapılacak teşebbüslerin pek büyük müşkilât karşısında akim kalmasına ve binnetice şimdiye kadar kendilerinden vergi ve asker alınmamış olan bu gibi vatandaşlarımızdan yurdumuzun daha uzun zamanlar istifade edememesine sebebiyet verilmiş olacağı cihetle Millî Müdafaa ve Maliye vekâletlerinin mütalealarına göre ilişik kanun-lâyhaları tanzim ve taktir olunmuştur.

İskân kanunu muvakkat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İskân K. M. Encümeni.

Esas No. 1/1957.

Karar No. 2

30 - III - 1938

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 1 mart 1938 tarih ve 6/753 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulub 4 - III - 1938 tarihile encümenimize havale buyurulan 2510 numaralı İskân kanununa ek kanun-lâyhaları İskân umum müdürü Cevdet ve Dahiliye ve Millî Müdafaa vekâletleri mümes-silleri hazır oldukları halde okunub konuşuldu :

Birinci maddede : ek bulunduğ u is kân kanununa 28 nci maddesi tarzına göre şekilde de-ğişiklik yapıldıktan sonra fıkranın başındaki (Türkiye içinde bulunan göçebeler ve aşiret fertlerinden Hükümetçe iskân edilenler, yerleştirilen yere) ibaresi is kân kanunu umumî ifadesiyle hem ahenk ve daha vazih olmak üzere (göçebelere Hükümetçe yerleştirilmiş ve yerleştirilecek veya Hükümetin gösterdiği yerde yurd tutmuş yahud tutacak olanlar yerleşme yerlerine) şeklinde konmuş ve (daha küçük yaş ta olanlar muvazzaf hizmete tâbi tutulur) fıkrası da lüzumsuz görüldükten kaldırılmıştır.

Askerlik cezasile cezalandırılacak durumda

bulunanların sırf bu yüzden yurd tutmaktan vaz-geçmelerine meydan bırakılmamış olmak üzere de Millî Müdafaa mümessilinin teklifi üzerine madde sonuna (bunlardan yoklama kaçağı, ba-kaya, saklı, firarı ve izinsiz olanlar cezalandırıl-maz) cümlesi ilâve olunmuştur.

İkinci maddede : (aşiret fertleri) göçebe ta-biri içinde dahil görüldüğünden is kân ana ka-nunlarıyla ahenk temin edilmek üzere kaldırıl-mıştır.

Nüfus cüzdanları bedeli bütün yurddaşlardan alınmakta olduğundan bundan is kân şeklinde Hükümetten büyük yardım gören göçebelerin istisna edilmesi doğru görülememiştir. Bunun için hem ikinci ve hem üçüncü maddelerden (nü-fus cüzdanı) silinmiştir.

Üçüncü madde hükmü diğer maddelerle mü-tenazır olmak üzere Hükümetçe yerleştirilmiş göçebelere inhisar ettirilmiş ve (885) numaralı is kân kanunu hükümlerine göre is kân görenlerin de istifadeleri temin edilmek üzere (14-VI-1934

tarîh ve 2510 sayılı kanunun meriyetinden sonra) ibaresi kaldırılmıştır.

Bu tadillere göre hazırlanan kanun lâiyhası Umumî Heyetin tasvibine konulmak üzere sunulur.

İskân K. M. E. R.

M. M.

Kâtib

Tekad

Gazi Anteb

Mardin

Gabîb Pekel

B. Kaleli

Dr. R. Levend

Çoruh

Atıf Tüzün

Kastamonu

Şerif İlden

Mardin

O. Dinçer

Urfa

Ahmed Yazgan

Gümüşane

D. Sakarya

Konya

Dr. O. Ş. Uludağ

Muş

Şevki Çiloğlu

Zonguldak

H. Karabacak

İçel

E. İnankur

Kütahya

M. Somer

Sinob

H. Okan

Kars

M. Akyüz

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

2510 sayılı kanuna ek kanun lâyihası

MADDE 1 — 2510 sayılı iskân kanununun 38 nci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve olunmuştur :

Türkiye içinde bulunan göçebeler ve aşiret ferdlerinden Hükûmetçe iskân edilenler, yerleşecekleri yere vardıkları tarihte yaşlıları erat ihtiyata almış ise ihtiyata geçirilir. Daha küçük yaşda olanlar muvazzaf hizmete tâbi tutulur. İhtiyata alınmayacak olan ve askerlik çağında bulunanların muvazzaf hizmetleri mezkûr tarihten itibaren iki yıl geciktirilir ve bu hizmetleri en yakın piyade kıtalarında yaptırılmak üzere altı aya indirilir.

MADDE 2 — İskân edilecek göçebe ve aşiret ferdlerinden henüz nüfus kütüklerine kaydedilmemiş olanlar gizli nüfus cezasına ve hiç bir harç ve resme tâbi tutulmadan nüfusca tescil olunurlar. Ve verilecek cüzdanlardan bedel almaz.

MADDE 3 — 14 - VI - 1934 tarih ve 2510 sayılı kanunun meriyetinden sonra Hükûmetçe yerleştirilmiş olanlardan aranmakta olub ta bu kanunun meriyete girdiği tarihe kadar tahsil edilmemiş bulunan harç, resim ve gizli nüfus cezasıyla cüzdan bedelleri aranmaz.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

16 - II - 1938

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
C. Bayar	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Dr. R. Aras	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V. ve Zr. V. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	Ş. Kesebrî
S. İ. M. V.		G. İ. V.
Dr. H. Alataş		Rana Tarhan

İSKÂN KANUNU MUVAKKAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

2510 sayılı iskân kanununa ek kanun

MADDE 1 — 2510 sayılı iskân kanununun 38 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

İ) Göçebelerden Hükûmetçe yerleştirilmiş ve yerleştirilecek veya Hükûmetin gösterdiği yerde yurd tutmuş yahud tutacak olanlar yerleşme yerine vardıkları tarihte yaşlıları erat ihtiyata almış ise ihtiyata geçirilir. İhtiyata alınmayacak olan ve askerlik çağında bulunanların muvazzaf hizmetleri mezkûr tarihten itibaren iki yıl geciktirilir ve bu hizmetleri en yakın piyade kıtalarında yaptırılmak üzere altı aya indirilir. Bunlardan yoklama kaçağı, bakaya, saklı, firarî ve izinsiz olanlar cezalandırılmaz.

MADDE 2 — İskân edilecek göçebelerden henüz nüfus kütüklerine yazılmamış olanlar gizli nüfus cezasına ve hiç bir harç ve resme tâbi tutulmadan nüfusca tescil olunurlar.

MADDE 3 — Hükûmetçe yerleştirilmiş olan göçebelerden aranmakta olubta bu kanunun meriyete girdiği tarihe kadar tahsil edilmemiş bulunan harç, resim ve gizli nüfus cezaları aranmaz.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

MADDE 5 — Bu kanun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri heyeti memurdur.